

Equality Commission

FOR NORTHERN IRELAND

NORTHERN IRELAND
HUMAN RIGHTS
COMMISSION

Jūsų teisės

LYGIOS GALIMYBĖS

ŽMOGAUS

TEISĖS

Lygiateisiškumas ir Žmogaus teisės po Brexit'o

Kaip užginčyti JK vyriausybės įsipareigojimų pagal Airijos ir Šiaurės Airijos protokolą pažeidimą

Protokolo 2 straipsnio 1 dalis

Ivadas

Pagal ES ir JK pasitraukimo susitarimą JK vyriausybė Airijos ir Šiaurės Airijos protokolo (toliau - Protokolas) 2 straipsnio 1 dalyje („2 straipsnis“) įsipareigojo užtikrinti, kad Šiaurės Airija bus apsaugota ir po Brexit'o

Toliau pateikiama papildoma informacija apie šį įsipareigojimą, asmenų teisę ginčyti įtariamą JK vyriausybės įsipareigojimų pažeidimą ir tai, kaip Lygybės komisija ir Šiaurės Airijos Žmogaus teisių komisija gali padėti asmenims, norintiems įveikti tokį iššūkį

Koks JK vyriausybės įsipareigojimas siekti lygiateisiškumo ir Žmogaus teisių įtvirtinimo po „Brexit“?

JK vyriausybė Protokolo 2 straipsnyje įsipareigojo užtikrinti, kad šiuo metu Šiaurės Airijoje taikoma apsauga dėl teisių, apsaugos ir lygių galimybių nuostatų, išdėstytų to paties pavadinimo Belfasto (Didžiojo penktadienio) susitarime dėl Brexit'o, nemažėtų.

JK vyriausybė protokole taip pat įsipareigojo užtikrinti, kad tam tikri Šiaurės Airijos įstatymai dėl lygybės neatsiliks nuo bet kokių būsimų ES lygybės įstatymų pakeitimų, išdėstytų Protokolo 1 priede.

Kam taikomas šis įsipareigojimas?

Šis įsipareigojimas galioja Šiaurės Airijai. Šis įsipareigojimas taikomas visiems žmonėms, kuriuos saugo Šiaurės Airijos įstatymai, neatsižvelgiant į tai, ar įstatymą priėmė Šiaurės Airijos asamblėja, ar JK parlamentas.

LYGIOS GALIMYBĖS

ŽMOGAUS

TEISĖS

Kokias teises apima įsipareigojimas?

Protokolo 2 straipsnyje nurodytas įsipareigojimas taikomas Belfasto (Didžiojo penktadienio) susitarimo to paties pavadinimo skyriuje išdėstytoms teisių, apsaugos ir lygių galimybių nuostatomis, kurios apima:

- Laisvos politinės minties teisę
- Teisę į laisvę ir religijos raišką
- Teisę demokratiškai siekti nacionalinių ir politinių siekių
- Teisę taikiomis ir teisėtomis priemonėmis siekti konstitucijos pakeitimo
- Teisę laisvai pasirinkti gyvenamąją vietą
- Teisę į lygias galimybes visoje socialinėje ir ekonominėje veikloje, neatsižvelgiant į klasę, įsitikinimus, negalia, lytį ar tautybę
- Teisę į laisvę nuo sektų priekabiavimo
- Teisę moterims pilnai ir lygiateisiškai dalyvauti politinėje veikloje
- Nukentėjusiųjų teisę prisiminti, taip pat ir prisidėti prie pasikeitusios visuomenės
- Pagarbą, supratimą ir toleranciją kalbų įvairovei
- Būtinybę užtikrinti, kad simboliai ir emblemos būtų naudojami taip, kad skatintų abipusę pagarbą, o ne susiskaldymą

Kai kurios iš šių teisių, išdėstytų ankstesniame puslapyje, yra paremtos ES antidiskriminaciniais įstatymais, kurie apsaugo nuo diskriminacijos dėl lyties, rasinės ar etninės kilmės, religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus, seksualinės orientacijos, ir kurie skatina tolygų požiūrį. Šie ES įstatymai apima tokias sritis, kaip užimtumą, galimybę naudotis prekėmis bei paslaugomis ir socialinę apsaugą; jie yra išdėstyti Protokolo 1 priede.

Taip pat yra kitų ES įstatymų, susijusių su šių teisių apsauga. Tai tokie ES įstatymai, kaip Tėvystės atostogų direktyva, Nukentėjusiųjų direktyva ir Nėščių darbuotojų direktyva, taip pat konkrečios priemonės, skirtos apsaugoti neįgaliųjų teises.

Ar galiu užginčyti JK vyriausybės įsipareigojimų pažeidimą?

Taip, asmenys turi teisę pareikšti teisinius ieškinius nacionaliniuose teismuose, jei mano, kad buvo pažeistas arba gali būti pažeistas JK vyriausybės įsipareigojimas pagal Protokolo 2 straipsnį.

Pvz., jei manote, kad Šiaurės Airijos asamblėja ar Šiaurės Airijos vykdomoji valdžia veikė nesuderinamai su JK vyriausybės įsipareigojimu, galite užginčyti tuos veiksmus vidaus teismuose, imdamiesi teisinių veiksmų, vadinamų „teismine peržiūra“.

Tik teismai gali nuspręsti, ar buvo pažeistas Protokolo 2 straipsnis.

Kaip parodyti, kad buvo pažeistas JK vyriausybės įsipareigojimas?

Norint įrodyti, kad buvo pažeistas JK vyriausybės įsipareigojimas, turi būti įrodymų, kad:

- teisingumo, garantijų ar lygių galimybių apsaugai taikomas to paties pavadinimo Belfasto (Didžiojo penktadienio) susitarimo skyrius;**
- jis buvo apsaugotas pagal Šiaurės Airijos įstatymus iki „Brexit“ pereinamojo laikotarpio pabaigos, t.y. iki 2020 m. gruodžio 31 d.;**
- teisių sumažinimas įvyko dėl „Brexit“.**

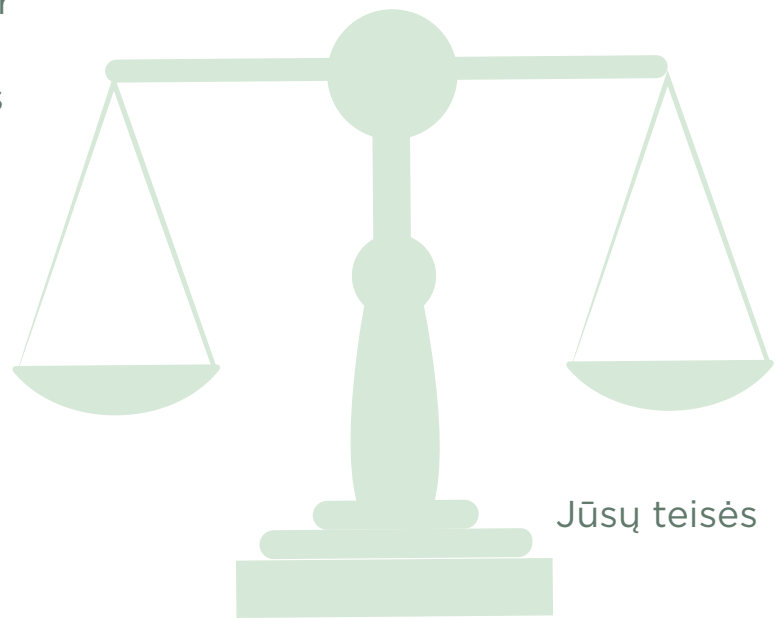
JK vyriausybės nesugebėjimas užtikrinti, kad Šiaurės Airijos lygybės įstatymai neatsiliktų nuo bet kokių būsimų pokyčių, kuriuos ES daro atnaujindama ar pakeisdama Protokolo 1 priede išdėstytus ES lygybės įstatymus taip pat būtų jos įsipareigojimų pažeidimas pagal Protokolą.

Kaip lygybės komisija ir ŠI Žmogaus teisių komisija gali man padėti, jei manau, kad šis įsipareigojimas yra pažeistas?

Siekiant užtikrinti, kad JK vyriausybė vykdytų savo įsipareigojimus pagal Protokolo 2 straipsnį, yra sukurtas „specialus mechanizmas“, sudarytas iš Lygybės komisijos ir Šiaurės Airijos Žmogaus teisių komisijos.

Komisijoms suteikti papildomi įgaliojimai ir atsakomybė užtikrinti JK vyriausybės įsipareigojimų vykdymą.

Jos yra atsakingos už patarimų teikimą vyriausybei ir šio įsipareigojimo vykdymo stebėseną, priežiūrą, vykdymą ir ataskaitas apie tai

Dėl įtariamo JK vyriausybės įsipareigojimo pažeidimo ar galimo pažeidimo Komisijos gali pradėti teisinius procesus arba kištis į juos.

Jos taip pat gali teikti konsultacijas ir pagalbą asmenims, įskaitant, kur tinkama, paramą asmenims pradėti teisinį procesą, jei jie mano, kad šis įsipareigojimas buvo pažeistas. Savo įgaliojimus ir pareigas Komisijos gali vykdyti kartu arba atskirai.

Ar yra skundo pateikimo terminai?

Taip, yra griežti terminai pateikti teisminę peržiūros procedūrą teismui. Teismo peržiūros byla dėl įtariamo 2 straipsnio pažeidimo turi būti iškelta per **3 mėnesius** nuo sprendimo ar veiksmo pateikimo.

Atkreipkite dėmesį, kad susisiekimas su Komisijomis ar kreipimasis į Komisijas dėl pagalbos ar patarimų nėra teisinis procesas.

Kaip sužinoti daugiau apie skundo pateikimą?

Norėdami gauti daugiau informacijos ir rekomendacijų dėl JK vyriausybės įsipareigojimų pagal Protokolo 2 straipsnį arba dėl skundo pateikimo šio įsipareigojimo įtariamo pažeidimo atveju, prašome kreiptis į:

Ši Lygybės komisija

www.equalityni.org/brexit

Ši Žmogaus teisių komisija

www.nihrc.org/human-rights-after-brexit

(1) Atitinkamuose teisės aktuose (Šiaurės Airijos įstatymo (1998 m.) 78 D straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodoma Komisijos galia padėti „asmenims“ teisiniuose procesuose

Tolimesnė informacija

Norėdami gauti daugiau informacijos ir patarimų, susisiekite su:

Ši lygybės komisija

 DMU@equalityni.org

 028 9050 0600

 Equality House,
7-9 Shaftesbury Square, Belfast, BT2 7DP

www.equalityni.org/brexit

NI Human Rights Commission

 info@nihrc.org

 028 9024 3987

 4th Floor Alfred House,
19-21 Alfred Street, Belfast, BT2 8ED

www.nihrc.org/human-rights-after-brexit

